

LÛTF-U İLÂHİ VE RAHMETULLAH

İzzeddin

Allah'ın kuluna olan rahmeti, kula nasib olan idrâkın terakkisi cihetindedir. Zîra Hükm-ü İlâhî'ye göre Allah'ın rahmeti namütenâhidir. Binâenaleyh rahmetin bu namütenahi mâhiyeti dahi yine meratib zâviyesindedir.

Denilir ki; "Tabîat, Allah'ın rahmetinden mütekevindir". İdrâk-ı tevhîd bâbında bu hüküm şirktir. Zîra tekevün ancak terk cihetinden mümkündür. Allah ise kevnîattan gayrı değildir ki *tekvîn* hükmü câiz olsun. Şayet bir gayrîyyet vâir ise bu nâzırın nazârı cihetindedir. Halbuki rahmet hakîkidir ve zâhirdir. Öyle ise rahmet vardır, lâkin Hakk'tan gayrı değil, bizzât kendi sûretinde olarak. Bu sûrete, sûret-i Hakk denir ki bu bâbda varlık, her tezâhürün hem bâtını, hem hakîkatı olarak *Rahman'*dir.

Mübhem bir bahîs; Müşâhede, şâhid olunan hâkikatın künhüne mazhâr olmayı vâcib kılar. Lâkin rahmetin künhüne vukûfiyet iddiası Allah'lık dâvası olacağından, insanın; "Rahmân'a *vâkıf* veya *şâhid* oldum" demesi, Rahmân'dan gayrına müşâhede mümkün olmasa da küfürdür. İnsân ancak fitrata yakınlığı mesâbesinde ve nasibi iktizâsınca Rahmân'a müşâhede eylemeye muktedir olur. Zîra fitratın hakîkatı *tabîattır* ve her nevi mahlûkat ona *tâbidir*.

Rahmân'a ülfet fitrâta muhâbbet olduğundan, rahmetin kulu, onun efendisi mesâbesindedir. Zîra baba oğulda tecessüm eder ve oğul babanın sırrını taşır. Bu hakîkat dost mânâsındaki *halîl* ismi ile ifâde olunmuştur. Hz. İbrâhim'e *halîl* denmesi bundandır, zîra İbrâhim isminin mânâsı *Rahmetin Babası'*dir.

İbrâhim mahlûsı ile setrolunan, bu Hak'el yakîn müşâhidler için ise tekevün değil, tenezzül vardır. Allah âlemlere tenezzül buyurmuştur. Bu âlemler; *ruhlar* veyâhut *melekler* gibi remizlerle tesmiye olunsalar da, aslında her *âlem* o mertebede tecessüm etmiş bir zât-ı muhteremin *ilmini* beyân buyurur. Kanaatimce *nebîyyun* bu nevî zâtlardır. Ve her nebînin ilmi, *ismi* ile mahdûd ve Hakk'a mensûbtur.

Bir hadîste şöyle tebliğ edilmiştir; "Bana bir adım yaklaşan kuluma, ben on adım yaklaşırım". Bu kudî hadîs bâbında Allah'ın tenezzülü abdin ricâsının on mislidir. Bu icâbet tenezzül cihetindedir, zîra âli olan Allah'tır. *Bir adım* atmak, kendi hududundan, kendi âleminde hârice bir adım atmak mânâsına olduğundan, Allah'ın on adım yaklaşması, râcinin kemâl-i feyzine bir işârettir.

Rubûbiyet cihetinden nazâr edilirse, bu *adım* âbidin, mâbuda olan teşebbüsüdür. Rabbe doğru atılan her adıma, on kat ilhâm ve feyz ile icâbet olunur. Rabbin bu icâbeti *abdiyyettir*. Zîra halktan Hakk'a olan ibâdet ile Hakk'tan halk'a olan ibâdetin mâhiyetleri farklıdır. Bu mâhiyetin mündemiç olduğu mânâ halktan Hakk'a *ricâ* ve *minnet*, Hakk'tan halka *himmet* ve *hizmet* vechindedir.

Allah'ın rahmeti daima va'at ettiğinin mislidir. Zîra Hakk, kulun ricâsı mesâbesinde icâbet etse idi, kul hudud-u nefsinı terk eyleyerek, vis'al-i kemâle yol bulamazdı. Kul daima ricâsının üzerinde bir himmete vâsi olduğundan, onda tekâmül mütemâdiyên sürer. Yeter ki târıkın temâyülü Hakk'tan şaşmasın. Zîra Hakk'tan şaşmak İblis'e yol bulmaktır, *iblis* ise kemterdir. Onun ilhâmı bekâya değil fenâyadır.

Allah'ın lütf-ü keremindeki bu misliyyet, tâlibe önce hoş gelir, fakad sonra nefsinı kabzeder. Zîra her lütuf bir üst âlemin kapılarını açtığından, terakki hem zevkli, hem meşâkatlidir. Binâenaleyh *kabz* olmadan, ism-i *Bast*'a vâsıl olmak mümkün değildir. Hem *Kabz* ve hem de *Bast*, *bi'ism-i Allah*'tır.

Lâkin *Kabz* lütf-u ilâhi iken, *Bast* Rahmetullah'tır.

Ağustos 2009, Büyükkada